

การจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram)

ของเทศบาลนครขอนแก่น*

READINESS MANAGEMENT OF THE LIGHT RAIL (TRAM) CONSTRUCTION OF KHON KAEN MUNICIPALITY

ยุธนา สอนนำ, จรัสพงศ์ คลังกรณ์

Yuthana Sonnum, Jaraspong Khlungkorn

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Western University

E-mail: yuthana050@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาการวางแผนงานในการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น 2. เพื่อศึกษาการจัดสรรงบประมาณในการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น 3. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนและบุคลากรในการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น 4. เพื่อศึกษาการบริหารวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 30 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1. การวางแผนงานที่ยังขาดการประสานงานที่ดี ทำให้การทำงานไม่ราบรื่นและมีการทำงานที่ซ้ำซ้อน 2. งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลน้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อภาระงานที่เพิ่มมากขึ้นในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น และมีข้อจำกัดในการใช้งบประมาณในการบริหารงานต่าง ๆ 3. ประชาชนบางส่วนยังไม่รู้หรือเข้าใจในกระบวนการขั้นตอนต่างๆ ของการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น 4. การบริหารวัสดุอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์อาจจะไม่เพียงพอต่อการบริหารงานต่างๆ และวัสดุอุปกรณ์อาจจะไม่ค่อยมีความทันสมัย

คำสำคัญ: การจัดการความพร้อม; รถไฟฟ้ารางเบา; การจัดสร้าง

* Received November 17, 2021; Revised November 20, 2021; Accepted December 6, 2021

Abstract

Objectives of this research were: 1. To study the planning of the readiness management for the light rail (Tram) construction of Khon Kaen Municipality, 2. To study the budget allocation to manage the readiness for Light rail (Tram) construction. of Khon Kaen Municipality, 3. To study the participation of the people and personnel in the readiness management for the light rail (Tram) construction of Khon Kaen Municipality, and 4. To study the management of materials and equipment in the preparation of the construction readiness management of the Light rail (Tram) of Khon Kaen Municipality, conducted by the qualitative research method by in-depth-interviewing 30 key informants.

The results showed that, 1. Planning lacked the good coordination. resulting in unsmooth and complicated operations. 2. The budget allocated by the government was too small, insufficient to meet the increasing workload in the construction of the light rail (Tram) of Khon Kaen Municipality. and had limitations in the use of budgets for various administration tasks. 3. Some people did not yet know or understand the various procedures of the construction of light rail at Khon Kaen Municipality, and 4. Management of materials, equipment; materials, and equipment may not be sufficient to manage various tasks. and equipment were not modernized.

Keywords: Readiness Management; Light Rail Construction

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยได้พัฒนาประเทศตามทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 –2564) คือยุทธศาสตร์ที่ 7 ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาสำคัญหลายด้าน โดยเฉพาะด้านระบบคมนาคมขนส่ง ด้านโลจิสติกส์ โดยให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาของประเทศจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคงและยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข รวมถึงการพัฒนาประเทศตามแนวทางนโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน ซึ่งได้เน้นย้ำในเรื่องของการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายในขับเคลื่อนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกลไกกลประชารัฐ การพัฒนาทั่วโลกในการขับเคลื่อนประเทศไทยได้มีพัฒนาการจากโมเดลประเทศไทย 1.0 ที่เน้นการขับเคลื่อนด้วยเกษตรกรรม พัฒนาไปสู่โมเดลประเทศไทย 2.0 ที่เน้นอุตสาหกรรมเบา และโมเดลประเทศไทย 3.0 ที่เน้นอุตสาหกรรมหนักตามลำดับ โดยประเทศไทยในศตวรรษที่ 21

จะต้องเปลี่ยนผ่านจากโมเดลประเทศไทย 3.0 เป็น “โมเดลประเทศไทย 4.0” (Thailand 4.0) เพื่อพัฒนาประเทศให้ก้าวสู่การเป็นประเทศโลกที่หนึ่ง ปรับจากประเทศที่มีรายได้ปานกลาง เป็นประเทศที่มีรายได้สูง ปรับเปลี่ยนจากเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วย “ประสิทธิภาพ” เป็นเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วย “นวัตกรรม”

นอกจากนี้ ยังมีการผลักดันการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการวิจัยและพัฒนา และการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อมๆ กัน รวมถึงการผนึกกำลังทุกภาคส่วนภายใต้แนวคิดประชา รัฐ โดยเป็นประชารัฐที่ผนึกกับเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ การวิจัยพัฒนาและบุคลากรระดับโลก ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของการรู้จักเดิม รู้จักพอ และรู้จักแบ่งปัน จาก แนวทางการพัฒนาประเทศไทย 4.0 รัฐบาลได้มีนโยบายการผลักดันโครงการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ สมาร์ท ซิตี้ (SMART CITY) ให้เกิดขึ้นทุกจังหวัดในประเทศไทย โดยมีการนำร่องที่ จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดแรกภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สมาร์ท ซิตี้ (SMART CITY) คือ การขับเคลื่อน เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล หรือ Digital Thailand ด้วยการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ กับเมืองเพื่อให้สามารถบริหารจัดการเมืองได้ อย่างมีประสิทธิภาพและคล่องตัว การพัฒนาเมือง เป็น Smart City นั้น สิ่งสำคัญคือ “ต้องเข้าใจสภาพปัญหาและความต้องการของคนในพื้นที่ อย่างแท้จริง และให้ทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมกัน ออกแบบและพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ของตนเอง เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตและมีความ ยั่งยืน” โดยมีองค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบดังนี้ 1.Smart People คือ เมืองที่ให้ความเท่า เทียมกันในสังคม มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ คนพิการ คนสูงอายุ เปิดโอกาสและสร้างสำนึกให้ คนในเมืองมีส่วนร่วม 2.Smart Living คือ เมืองที่น่าอยู่ มีความปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการศึกษา และด้านสุขภาพอนามัย 3.Smart Environment คือ เมืองที่ประหยัด พลังงาน Green building หรือการลดการใช้พลังงาน ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 4.Smart Economy คือ เมืองที่เอื้อต่อการทำธุรกิจ การสร้างนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ และบริการ รวมถึง การสร้างบริษัทใหม่ๆ ในยุคดิจิทัล 5.Smart Mobility คือ เมืองที่สามารถติดต่อสื่อสารระหว่าง กันได้อย่างสะดวกสบาย มีความคล่องตัวและมีความปลอดภัย 6.Smart Governance คือ เมือง ที่บริหารจัดการโปร่งใส มีความร่วมมือกับภาคเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ

เทศบาลนครขอนแก่นเป็นอีกหนึ่งในภูมิภาคของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในรอบ ทศวรรษที่ผ่านมาเทศบาลนครขอนแก่นมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และ กายภาพอย่างมาก การเติบโตของเมืองเป็นไปในลักษณะที่ไม่ต่างไปจากเมืองใหญ่อื่น ๆ ใน ประเทศ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเมืองใหญ่ เช่น ปัญหาการจราจร ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น กลายเป็นปัญหาหลักของเทศบาลนครขอนแก่นเช่นเดียวกับกรุงเทพมหานคร และเมืองใหญ่ อื่น ๆ ลักษณะทางกายภาพโดยรวมของเทศบาลนครขอนแก่นเป็นเมืองที่ถูกแบ่งโดยเส้นทาง คมนาคมสายหลักสำคัญสองสายคือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 หรือถนนมิตรภาพ ซึ่งวิ่งผ่าน

เมืองตามแนวทิศเหนือ-ใต้ และทางหลวงหมายเลข 12 หรือ ถนนมะลิวัลย์ (East West Economic Corridor) ซึ่งวิ่งผ่านเมืองตามแนวทิศตะวันออก-ตะวันตก ลักษณะดังกล่าวทำให้เมืองขอนแก่นถูกแบ่งเป็นสี่ส่วนตามแนวแกนเหนือ-ใต้ และ ตะวันออก-ตะวันตก

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวโน้มพฤติกรรมของประชาชนในพื้นที่ของเทศบาลนครขอนแก่น รวมไปถึงระบบการจัดการที่เกี่ยวกับโครงการการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อสามารถนำข้อมูลมาใชวางแผนในการสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างทัศนคติที่ดีของประชาชนในเทศบาลนครขอนแก่น ทั้งนี้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ก็เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำองค์ความรู้ไปใช้เป็นเครื่องมือในกำหนดเชิงนโยบายในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการความพร้อมและวางแผนการดำเนินงานในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการวางแผนงานในการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาการจัดสรรงบประมาณในการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนและบุคลากรในการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น
4. เพื่อศึกษาการบริหารวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อหาเอกสารแนวคิดทฤษฎี ศึกษาหลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำผลการศึกษามาสร้างแบบสอบถาม โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนามโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ขั้นตอนที่ 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key information) โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 30 ท่าน ด้วยเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบไปด้วย

- 1) ตัวแทนจากกลุ่มภาควิชาการหรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) เป็นอาจารย์ที่สอนระบบขนส่งทางรางของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลขอนแก่น จำนวน 3 ราย

2) กลุ่มตัวแทนของหน่วยงานภาคเอกชนในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น จากผู้จัดการบริษัท ขอนแก่นพัฒนาเมือง (2560) จำนวน 1 รายและผู้จัดการบริษัทขอนแก่นทรานซิส ซิสเต็ม จำนวน 1 ราย รวมทั้งสิ้นจำนวน 2 ราย

3) กลุ่มตัวแทนพนักงานจากเทศบาลนครขอนแก่นและเทศบาลตำบลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 4 แห่ง ๆ ละ 5 ราย รวมทั้งสิ้นจำนวน 20 ราย

4) กลุ่มตัวแทนจากนายกเทศมนตรีที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้ง 5 แห่ง ๆ ละ 1 ราย รวมทั้งสิ้นจำนวน 5 ราย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key information) จำนวน 30 ท่าน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 30 ท่าน

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา

1) การสัมภาษณ์เชิงลึก

ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแนวทางที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือการเก็บรวบรวมคุณภาพโดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นขั้นตอนสำคัญที่สุดของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งต้องใช้แหล่งข้อมูลหลากหลาย มีความถูกต้อง เชื่อถือได้และตรงตามความเป็นจริง ผู้วิจัยจึงเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน และผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งหมด 30 ราย เกี่ยวกับการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น ลักษณะการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยแนวคำถามเป็นแบบคำถามปลายเปิด

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลกระทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาครั้งนี้ เมื่อผู้วิจัยเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยทำการถอดเทปบันทึกคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละรายแบบรายวันแบบคำต่อคำ ประโยคต่อประโยค แล้วตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยการฟังเทปบันทึกเสียงซ้ำ จากนั้นผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปสัมภาษณ์ในประเด็นสำคัญต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการศึกษาวิจัย และ การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาการวางแผนงานในการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การวางแผนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านแผนพัฒนาจังหวัด ด้านแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านแผนงานของโครงการในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น เป็นการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ได้เห็นข้อเด่น ข้อดี โอกาสและข้อจำกัดของ

ท้องถิ่นในการพัฒนาอย่างมีเป้าหมาย มีช่องทางในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม และครอบคลุม สามารถกำหนดกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและลงมือทำงานร่วมกันได้ นอกจากนี้จะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแล้วยังมีอำนาจหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดด้วย การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุและยังเป็นแนวทางในการบรรลุบนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และคุ้มค่าต่อการลงทุนของภาครัฐ แต่มีบางเรื่องก็ยังขาดการประสานงานที่ดี ทำให้การทำงานไม่ราบรื่นและมีการทำงานที่ซ้ำซ้อน ไม่ว่าจะเป็นการประสานงานเรื่องการวางแผนการใช้ที่ดินของกรมการข้าว และที่ดินที่อยู่ในส่วนของกรมทางหลวงรับผิดชอบอยู่ ทำให้การดำเนินการซ้ำออกไปจากเดิมที่เคยวางแผนงานกำหนดระยะเวลาดำเนินการไว้ก่อนหน้านี้แล้ว

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาการจัดสรรงบประมาณในการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า งบประมาณในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านงบประมาณจากรัฐบาล ด้านงบประมาณจากท้องถิ่น ด้านงบประมาณจากการระดมทุนของเอกชน ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น เนื่องจากทรัพยากรหรืองบประมาณของหน่วยงานที่ดำเนินการมีอยู่จำกัด จึงจำเป็นที่จะต้องจัดหางบประมาณโดยวิธีระดมทุนและมีการใช้งบประมาณในการจัดสรรทรัพยากรหรือใช้จ่ายเงินให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผนในการใช้และจัดสรรเงินงบประมาณไปในแต่ละด้าน โดยการจัดตั้งหรือหาแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ได้ ซึ่งในการพัฒนาของหน่วยงาน ถ้าหน่วยงานจัดงบประมาณการใช้จ่ายอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จะสามารถพัฒนาให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่หน่วยงานและสังคม โดยหน่วยงานต้องพยายามใช้จ่ายและจัดสรรงบประมาณให้เกิดประสิทธิผลไปสู่โครงการที่จำเป็นเป็นโครงการลงทุนเพื่อก่อให้เกิดความก้าวหน้าของหน่วยงาน โดยเฉพาะในการบริหารหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ตาม แผนงานและกำลังเงินที่มีอยู่โดยให้มีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับแผนงานที่วางไว้เพื่อป้องกันการรั่วไหลและการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็นของหน่วยงานลดลง ซึ่งในส่วนของงบประมาณเบื้องต้นทางหน่วยงานท้องถิ่นเอง ได้จัดตั้งบริษัทร่วมกันกับบริษัทของเอกชน เพื่อการระดมทุนในการจัดหางบประมาณมาเพื่อที่จะดำเนินการก่อสร้างระบบรถไฟฟ้ารางเบาในพื้นที่ของเทศบาลนครขอนแก่น

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนและบุคลากรในการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนหรือการจัดเวทีระดมความคิดเห็นของประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหา และความต้องการจากประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งให้มีการประสานแผนในระดับพื้นที่ โดย

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ผ่านกลไกการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน แผนพัฒนาท้องถิ่น และประโยชน์อีกอย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนคือทำให้ประชาชนมีความรู้ทั้งในส่วนเนื้อหาโครงการและกระบวนการตัดสินใจของรัฐรวมทั้งเป็นการฝึกอบรมผู้นำและทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยมีกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใส และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จะสร้างความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชนและเกิดความชอบธรรมโดยเฉพาะเมื่อต้องการตัดสินใจในเรื่องที่มี ซึ่งในส่วนของการจัดสร้างรถไฟฟ้ามหานครของเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งเทศบาลนครขอนแก่นก็ควรจัดเจ้าหน้าที่ลงไปชี้แจงหรือแนะนำเกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการเป็นระยะ ๆ ภาครัฐยังสามารถเปิดช่องทางให้เมืองที่มีความพร้อมเข้ามาพัฒนาเมืองเองได้โดยการรับรองสถานะโครงการให้กับท้องถิ่นเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของโครงการ และยังช่วยลดต้นทุนในการระดมทุน เช่น การที่รัฐบาลท้องถิ่นในพื้นที่ของเทศบาลนครขอนแก่นได้รับสถานะที่ชัดเจนในการดำเนินโครงการ (Decentralize) ทำให้มีช่องทางในการระดมทุนที่เพิ่มขึ้น เช่น หุ้นกู้ พันธบัตร กองทุน เป็นต้น อีกทั้ง ยังเป็นการเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการระดมทุนสาธารณะได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อศึกษาการบริหารวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ามหานคร (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การบริหารวัสดุ/อุปกรณ์ในการจัดสร้างรถไฟฟ้ามหานคร รวมไปถึงการบริหารงานวัสดุ/อุปกรณ์และการบำรุงรักษาเป็นประจำ ยังมีบทบาทสำคัญในการทำให้สภาวะการทำงานปลอดภัยของการจัดสร้างรถไฟฟ้ามหานคร (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่นและดีต่อสุขภาพมากยิ่งขึ้นด้วย การขาดการบำรุงรักษาหรือการบำรุงรักษาที่ไม่เพียงพออาจนำไปสู่อุบัติเหตุร้ายแรงหรือปัญหาด้านสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เครื่องจักรมีสมรรถนะการทำงานสูง (Performance) ซึ่งการบำรุงรักษาจะเป็นการช่วยยืดอายุการใช้งาน โดยอาศัยการปรับแต่งหรือซ่อมบำรุง ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องมาจากการบำรุงรักษาตามสภาพหรือเชิงคาดการณ์ ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากระบบการตรวจวัดและเฝ้าระวัง จะถูกเก็บสะสมและนำมาวิเคราะห์อย่างต่อเนื่องถึงความเป็นไปได้ที่จะเกิดอาการเสียหายของเครื่องจักรในอนาคต และวัสดุอุปกรณ์อาจจะไม่เพียงพอต่อการบริหารงานต่าง ๆ และวัสดุอุปกรณ์อาจจะไม่ค่อยมีความทันสมัย เนื่องจากวัสดุที่ผลิตในประเทศไทยนั้นไม่ค่อยจะมี ต้องอาศัยฐานการผลิตจากต่างประเทศ นอกจากนี้เทศบาลนครขอนแก่นก็ควรออกคำสั่งในส่วนของผู้รับผิดชอบดูแลในส่วนนี้ด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่องการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น มีประเด็นที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลเพื่อความชัดเจน ดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การวางแผนงานในการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น การประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดด้วยการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการและแนวทางในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และคุ้มค่าต่อการลงทุนของภาครัฐ แต่บางเรื่องก็ยังขาดการประสานงานที่ดีทำให้การทำงานไม่ราบรื่นและล่าช้าและการทำงานมีความซับซ้อน ทั้งนี้เพราะการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการจัดทำแผนพัฒนาต่าง ๆ ยังมีความยุ่งยาก มีขั้นตอนต่าง ๆ เยอะพอสมควร สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของวาสนา คงสกุลทรัพย์ และคณะ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของเทศบาลนครนครปฐม ที่ระบุว่าประสิทธิภาพการดำเนินงานของเทศบาลนครนครปฐม บุคลากรมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารวัสดุ พบว่า บุคลากรที่มีข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของพนักงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลนครนครปฐมไม่แตกต่างกัน สำหรับปัญหาที่พบ ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า การจัดตำแหน่งบุคลากรไม่ตรงกับตำแหน่งของงานที่ทำ สืบเนื่องจากการใช้ระบบอุปถัมภ์ ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า งบประมาณจัดสรรจากรัฐน้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อภาระงานที่เพิ่มมากขึ้นในการบริการประชาชน และมีข้อจำกัดในการใช้งบประมาณในการบริหารงานต่าง ๆ ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ขาดการประสานงานที่ดีทำให้การทำงานไม่ราบรื่นและล่าช้าและการทำงานมีความซับซ้อนและด้านการบริหารวัสดุ พบว่า วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการบริหารงานต่าง ๆ และวัสดุอุปกรณ์ไม่ค่อยมีความทันสมัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การจัดสรรงบประมาณในการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่นงบประมาณในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านงบประมาณจากรัฐบาล ด้านงบประมาณจากท้องถิ่น ด้านงบประมาณจากการระดมทุนของเอกชน ในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่นทรัพยากรหรืองบประมาณของหน่วยงานมีอยู่อย่างจำกัด จึงจำเป็นที่จะต้องใช้งบประมาณในการจัดสรรทรัพยากรหรือใช้จ่ายเงินให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผนในการใช้และจัดสรรเงินงบประมาณไปในแต่ละด้าน โดยการจัดตั้งหรือหาแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ได้ ซึ่งในการพัฒนาของหน่วยงาน ทั้งนี้เพราะถ้าหากหน่วยงานจัดงบประมาณ

การใช้จ่ายอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จะสามารถพัฒนาให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่หน่วยงานและสังคมโดยหน่วยงานต้องพยายามใช้จ่ายและจัดสรรงบประมาณให้เกิดประสิทธิผลไปสู่โครงการที่จำเป็นเป็นโครงการลงทุนเพื่อก่อให้เกิดความก้าวหน้า สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของวาสนา คงสกุลทรัพย์ และคณะ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินงานของเทศบาลนครนครปฐม ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า งบประมาณจัดสรรจากรัฐน้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานที่เพิ่มมากขึ้นในการบริการประชาชน และมีข้อจำกัดในการใช้งบประมาณในการบริหารงานต่าง ๆ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนและบุคลากรในการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น คือ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนหรือการจัดเวทีในการระดมความคิดเห็นของประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหา และความต้องการจากประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งให้มีการประสานแผนในระดับพื้นที่ โดยการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ผ่านกลไกการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน แผนพัฒนาท้องถิ่น และประโยชน์อีกอย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนคือทำให้ประชาชนมีความรู้ทั้งในส่วนเนื้อหาของโครงการและกระบวนการตัดสินใจของรัฐและส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการดังกล่าวร่วมกันกับหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน เพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงและได้ประสิทธิภาพของโครงการนั้น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของพลัสสรณ์ วรภัทร์ ธิระกุล (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำและวัฒนธรรมองค์การที่มีต่อผลสำเร็จในการพัฒนาองค์การสมัยใหม่ในสายงานปฏิบัติการนครหลวง บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด พบว่า การพัฒนาองค์การสมัยใหม่จะสำเร็จลงได้จำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการยอมรับ และความร่วมมือจากบุคลากรในองค์การนั้น และการกำหนดนโยบายให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดูแลปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ โครงสร้างขององค์การ บุคลากร ระบบการปฏิบัติงาน งบประมาณให้สามารถทำงานได้ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นกำลัง สนับสนุนนโยบายให้สำเร็จลงได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของจรัสพงศ์ คลังกรณ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่องสำรวจความพึงพอใจของประชาชนในเขตพื้นที่ให้มีสภาพเศรษฐกิจของชุมชนในภาพรวมเติบโตขึ้น การคมนาคมสะดวกสบาย คนในชุมชนมีงานทำและสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของธนกร ยืนยง (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

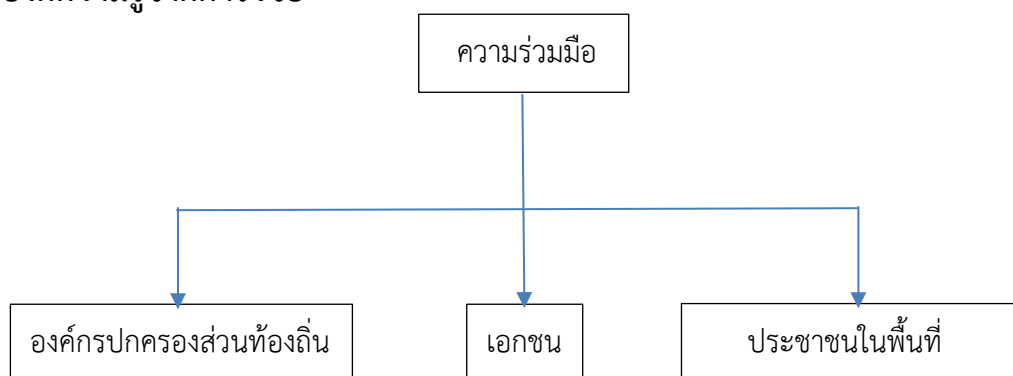
1) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2) การพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครนายก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พัฒนาและส่งเสริมความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพให้สังคมมีความสงบสุขอยู่ในระดับมาก การส่งเสริมการบริการทางการแพทย์ ศูนย์สุขภาพแบบองค์รวมอยู่ในระดับมาก และการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก สินค้าบริการอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

3) การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาท้องถิ่นในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับผลประโยชน์ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นเป็นอันดับแรก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 พบว่าการบริหารวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการความพร้อมในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่น การบำรุงรักษาที่ดีเนื่องจากเครื่องมือเครื่องใช้เมื่อถูกใช้งานไปนาน ๆ ก็ต้องมีการเสื่อมสภาพ ชำรุด เสียหาย เป็นต้น เพื่อให้อายุการใช้งานเครื่องมือเครื่องใช้ยืนยาว สามารถใช้งานได้ตามความต้องการของผู้ใช้ ไม่ชำรุดหรือเสียบ่อย ๆ ต้องมีการบำรุงรักษาเครื่องจักรเครื่องมือเครื่องใช้ ซึ่งวัสดุอุปกรณ์ส่วนใหญ่อาจจะไม่ค่อยมีความทันสมัย เนื่องจากวัสดุที่ผลิตในประเทศไทยนั้นไม่ค่อยจะมี ต้องอาศัยฐานการผลิตจากต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างเป็นวัสดุที่ต้องการความมั่นคง แข็งแรง และอายุการใช้งานหลายปี สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของวาสนา คงสกุลทรัพย์ และคณะ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของเทศบาลนครนครปฐม ที่ระบุว่า ด้านการบริหารวัสดุ พบว่า วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการบริหารงานต่าง ๆ และวัสดุอุปกรณ์ไม่ค่อยมีความทันสมัย

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 ความร่วมมือในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram)

องค์ความรู้จากการวิจัย สรุปได้ว่า ในการจัดสร้างรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของเทศบาลนครขอนแก่นจะใช้รูปแบบความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความร่วมมือกับประชาชนในพื้นที่ โดยมีแนวคิดที่จะระดมทุนเพื่อก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่ ซึ่งมีรูปแบบที่เป็นบริษัทและการระดมเงินลงทุนในหลายรูปแบบ เช่น การระดมทุนจากสาธารณะ (Crowd Funding) การกู้เงินจากกองทุนโครงสร้างพื้นฐาน การระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์ และการใช้งบประมาณรัฐ ซึ่งรูปแบบนี้จะใช้งบประมาณจากรัฐน้อยที่สุด โดยการลงทุนในรูปแบบ Crowd Funding จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วม และช่วยให้เกิดการตรวจสอบจากภาคประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการในการวางแผนงานให้ดีขึ้น เพื่อลดปัญหา
2. หน่วยงานควรจัดการฝึกอบรมผู้นำและทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ประชากรของงานวิจัยถูกจำกัดอยู่ในเฉพาะพื้นที่ใกล้เคียงงานก่อสร้างรถไฟฟ้ารางเบาของเทศบาลนครขอนแก่นเท่านั้น ควรทำการศึกษาในสถานที่อื่น ๆ ด้วยเพื่อจะได้ผลของการวิจัยที่เที่ยงตรงยิ่งขึ้น
2. ในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรศึกษาในระดับงานก่อสร้างรถไฟฟ้ารางเบาของจังหวัดอื่น ๆ ประกอบ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับงานก่อสร้างรถไฟฟ้ารางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

- ขอนแก่นพัฒนาเมือง. (2560). *ขอนแก่น Smart City ที่เอกชนเอาจริง*. สืบค้น 2 มิถุนายน 2563. จาก <http://www.smartgrowththailand.org/khonkaen-smart-city-lrt>.
- จรัสพงศ์ คลังกรณ์. (2559). *ความพึงพอใจของประชาชนในเขตพื้นที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด อำเภอมะขาม จังหวัดระยอง*. สืบค้น 2 มิถุนายน 2563. จาก <http://www.https://oldweb.western.ac.th/index.php/th/research-graduate>.
- ธนิศร ยืนยง. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก. *วารสาร มหาลุพนาครทรรศน์*, 5(2), 119-135.

- พัสสรณ์ วรภัทร์ธีระกุล. (2558). ภาวะผู้นำและวัฒนธรรมองค์การที่มีต่อผลสำเร็จในการพัฒนาองค์การสมัยใหม่ในสายงานปฏิบัติการนครหลวง บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด. *วารสารวิทยาการจัดการ*, 7(2), 60-71.
- วาสนา คงสกุลทรัพย์ และคณะ. (2560). *การพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินงานของเทศบาลนครนครปฐม* (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

